

EM 2015 / 139

27. maj 2015

Naaja H. Nathanielsen

Inuusuttut suliffissaaleqinerat qanoq iliuuseqarfigineqarnera qanorlu akiorniarneqarnera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Inuit Ataqatigiit Inatsisartunut ilaasortaataat)

Suliffissaaleqisuuneq inunntut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu ajornakusoortitsisarpoq. Inuusuttunullu inuunermi ilarujussuini suliffeqarfinnut attaveqanngitsoorsinnaasunut eqquisarnera ajorluinnarpoq. Ajornartorsiut annertuvoq aaqinneqartariaqartoq. Inuusuttagummi pineqanngippata inerisaanissamik ineriartortitsinissamillu oqalunneq isumaqassanngilaq.

Inuit Ataqatigiinniit ukiuni kingulliunerusuni suliffissaaleqinerup paasisaqarfigilluarneqarnissaanut arlalippassuartigut alloriartoqarsimammat isumaqatigaarput. Assersuutigalugu suliffissaaleqisut qanoq tapersorsorneqarnissaanut paasinarnerusumik iliuuseqarnissanut matchgruppenik pilersitsisoqarsimavoq. Taamatut matchgruppeliorsimaneq akerlerinngilarput. Taamaattorli eqqaasitsissutigerusupparput suliffissaaleqisut immikkoortunut sorlernut ilaanerat kisiat isiginiarnagu ataasiakkaattaaq isiginiarneqartassammata.

Aammattaaq inuusuttunik siunnersuinerup pitsanngorsarneqarnerani annertuumik sulisoqarsimavoq. Suliallu tamatuma ingerlanera pitsaasuvoq. Inuit Ataqatigiinniit meeqqat inuusuttullu inunngorneriniit ilinniagaqalernerisa tungaannut inuiaqatigiinniit qanimut malittarineqarnissaat kissaatigivarput. Tassani nakkutilliiniarneq pineqanngilaq, meerartattali peroriartornerminni toqqissisimanartunik atugaqarnissaannut, atualinnginnerminni perorsaasunit pitsaasumik aallunneqarnissaannut, meeqqat atuarianni fagligemik pitsaasunillu atugaqarnissaannut kiisalu inuusuttunngornermi inersimasunngornermilu toqqissisimasunik ikaarsaariarfeqarnissaannut pisariaqarfiisigullu tapersorsorneqarnissaannut isumassuinerulluni.

Tamatta erseqqarinnerusumik akisussaaqataanermik takutitsisariaqarpugut

Ilaasa alloriarfissarpassuit namminneerlutik alloriarfigisarpaat, ilaalli kaammattorneqarnissaminnguamik pisariaqartitsisarput, ilaallu inuttut ineriartornikkut fagligemillu patajaallisarnikkut annertunerusumik ikiortarialiusarlutik. Aatsaat taamatut ilionnikkut meeqqat inuusuttullu naligiinnerusumik atugassaqartissavagut, inersimasutut inuunermik atuilluarusuttutut piginnaasanullu upperinnittutut inissisimatilerlugit.

Meeqqueriviit meeqqallu atuarfiata, kiisalu meeqqat atuarfiata inuusuttunullu ilinniagaqarfiit akornanni annertunerusumik atassuseqartitsinissaq pisariaqarsoraarput. Tamanna Naalakkersuisut eqqarsaatersuuteqarfigigaat paasivarput, pilersaarutillu tusarnissaat qilanaarivagut. Meeraq immikkut pisariaqartitsippat tamanna siusinnerusukkut paasineqassaaq ataatsimoortumillu pilersaarusionerfigineqarluni. Ullumikkut meeraq meeqquerivimminiit atuarfimminilluunniit allamut nuuppat aallaqqaataaniit aallarteqqittoqartarpoq, kommunenilu aqutsisoqarfinni assigiinngitsuni ataqatigiissaarineq annikippallaarpoq.

Meeqqat atuarfianni atuarfut annerit inuussuttut ilinniagaqarfiinut bracheskolenullu atassuserneqarnissaat pisariaqarsoraarput, taamaasillutimmi inuusuttut ilinniagaqarfiit piumasaqaataannut periarfissaannullu piviusorsionnerusumik ilisimasaqalissapput.

Aamma suliffeqarnerup meeqqallu atuarfiata imminnut qanillisarnissaat pisariaqarpoq. CSR-mut atatillugu suliniut assut nuannarivarput, taannami inuussutissarsiutit meeqqallu atuarfiata suleqatigiinnerunissaannik siunertaqarpoq. Suliniut tamanna nersualaarusupparput.

Inuusuttut immikkut tapersersortarialiusut

Inuusuttut tamarmik tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisuupput. Meeraanermit inersimasuunermut ikaarsaariarneq imaannaanngitsuvoq. Ilaallu immikkut ikiugassaasarput.

Inuusuttut atornerluisunngorsimasut immikkut tulluarsakkanik katsorsartinnissamut neqeroorutiniq pisariaqartitsipput. Ilisimavarput inuusuttuni atornerluisoqartuusoq, aammalu meeqqat inuusuttullu angajoqqaat atornerluinerisigut qanoq sunnerneqarnerlutsigisartut ilisimavarput. Taamaattumillu inuusuttut atornerluisuusut inuiaqatigiinni atornerlueriaatsimit annertunerujussuarmik eqqorneqartarput. Ikiortarialiusarput ikiuutigisinnaasatsinnillu tamanik ikiorneqartariaqarlutik.

Naalackersuisulli akissummini oqarmata meeqqat atuarfianni ilinniagaqarnernilu iliuutsit iluatsinnissaannut meeqqap tunngaviusumik inuunera pitsaasuusariaqartoq, tamanna isumaqatiginngilarput.

Soorunami pissutsit tunngaviusut pitsaasuusariaqarput. Pitsaasuunngippatali tunniutiinnassanngilagut utaqqiinnalerlatalu. Meeqqat atuarfiat meeqqanik angerlarsimaffinni atukkamikkut ajornartorsiutilinnut iliuuseqarsinnaanera qulakkeertariaqarparput. Taamaangippat angajoqqaat inuunerlunnerat pillugu meeqqat pillassavagut. Maannakkorpiarlu meeqqat atuarfiat atuartut ajornartorsiuteqartut ikiornissaannut piginnaasatigut sakkussatigullu amigaateqarpat, taava erngertumik ikiortariaqarparput. Suliassaq ataatsimoorussassaavoq namminersorlutik oqartussanit kommuniniillu avinneqartussaq, aqutsisoqarfiillu fagillu assigiinngitsut akimorlugit iluatsittumik suleqatigiittoqartariaqarpoq. "Allat" iliuuseqarnissaannik utaqqiinnassanngilagut. Maannakkununa suliassaq aqqitassaasoq.

Inuit Ataqatigiinniit akuersorparput maannakkorpiat Piareersarfiit inuusuttunut immikkut pisariaqartitsisunut pisariaqartutut nereqoorutaammata. Taamaattorli suliffeqarfittut aalaakkaasutut ilaartuiffigiinnarneqarsinnaasutullu isiginaveersaassarput. Piareersarfiit allatut ajornartoorfimmi piusutut isigaagut, ukiullu qulit tulliuttut ingerlaneranni atorunnaarsikkiartuaarneqarnissaat siunertaasariaqarpoq. Meeqqat atuarfiata inuusuttullu ilinniagaqarfiisa akornanniittoqassanngilaq.

Suliffeqarfeqarfimmi inissaqarneq

Ippassaq Naalackersuisut suliassaqartitsinermit iliuusissiaat pillugu isumasioqatigiittoqarpoq. Iliuusissiami erseqqissumik atuarneqarsinnaavoq inuusuttut amerlavallaarujussuartut suliffissaaleqisunut akuusut. Tamanna uagutsinnut nutaajuvoq pingaartumillu nunaqarfinni arnat suliffissaaleqisunut inuusuttut akuunerujussuat eqqarsarnartoqarluni.

Nunaqarfinni arnat inuusuttut 40 procentii suliffissaaleqisuupput. Taamaalillutillu suliffissaaleqisunit gruppetut amerlanerpaajullutik. Tamanna immikkut iliuuseqarfigineqartariaqartutut isigivarput. Suliffissaaleqinerup akiorneqarnissaa eqqartoraangatsigu aatsitassarsiorfinni sanaartornernilu suliffissat takkukkumaartut eqqartornerusarpagut. Suliffissallu taakkua arnanut inuusuttunut pilerinartuussappata taava toqqaannarnerusumik suliffissat suunerinik oqaluttuuttariaqarpagut.

Taamaangippat angutinuunerusoq pilerinarsarneqassapput. Nunaqarfinni arnat inuusuttut nunap sinnerani suliffissaaleqisunut allanut naleqqiullutik periarfissakilliornerussanngillat, maannakkorpiarli kisitsisaatitsinni maluginiagassat annerpaartarivaat.

Maannakkut suliffissaaleqisuni suliffeqarfeqarfinnut attaveqarnissaq assut pisariaqartinneqarpoq. Taamaattumillu attaveqarnissamut iluaqutaasinnaasumik "ikiuutitut neqeroorummik" peqartariaqartoq isumaqarpugut. Tamanna "ilinniartut angalanerattut" isikkoqassaaq, tassa inuusuttut suliffissaaleqisut suliffeqarfinnut ilinniagaqarfinnullu angallallugit, taamaasillutillu periarfissanik attaveqaatinillu pilersitsisinnaangorlugit systemimullu akuunngitsumik mentoritaartillugit ataasiakkaat atugaat aallaavigalugit iliuusissiorsinnaasumik. Tassungalu ataatillugu matchgruppe 1, 2 aamma 3 assigiinngissitaartumik pineqassanngillat. Suliffissaaleqisut atornerluisuusut suliffeqarfeqarfinnut attaveqarnissaminnut allatuulli ajattulaaginnagassatut pisariaqartitsisuuqput. Neriuteqarnermik pilersitsinissaq periarfissanillu nutaanik malinnikkusulersitsinissaq pineqarput.

Ukiuni aggersuni suliffissat oqinnerusut pilersinneqarnissaannut eqqarsaateqarneq neriuteqarfigivarput. Isumaqarpugut suliffissat taamaattut suliffeqarfinnut attaveqarnissamut iluaqutaalluarsinnaasut.

Kiisalu inuusuttut akornanni nutaanik pilersitsorusunnerup aallarnisaanerullu annertusarneqarnissaanik aallussinerusariaqarnerput pisariaqarsoraarput. Suliffinnut pioreersunut naliginnaasunullu sulilersinnissaat kisiat takorluussanngilarput. Assersuutigalugu takornariaqarnerup iluani suliffeqarfeeqqat, inuusutissanik tunisassiortut assigisaallu pisortanit taperneqartumik suliffinnik misiliinertut ilusilinnik tiguisinnaangorlugit isumaqatigiissuteqarfigisigit. Taamaasilluta ukiuni aggersuni ineriartortitsivigerusutta iluini soqutiginninnermik ilisimasaqarnermillu annertunerusumik pilersitsisinnaavugut.

Inuusuttut suliffissaaleqisut ikiorsiiviginiarnerini immikkut iliuuseqarnissatsinnut Inatsisartuni isumaqatigiittoqarsinnaanera qularutiginnngilarput. Isumaqarpugullu iliuuseqarnerup tamatuma allaffissornernikkut morsutinnginnissaanut erngiinnarli iluuseqarnissamut aamma Inatsisartut isumaqatigiittut. Taamatullu oqaaseqarluta ukiuni makkunani pisani pingaarnerpaani Inatsisartut oqallilluarnissaannik kissaappagut.